

Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
Sakarya University Journal of Education Faculty

e-ISSN: 2717-6401

Sosyal Kredi Sisteminin Eğitim ve Okul Yönetimine Yansımaları

Murat TAŞDAN*

Makale Bilgisi	ÖZET
Geliş Tarihi: 22.08.2023	<p>Çin'deki uygulamalarla gündeme gelen Sosyal Kredi Sistemi (SKS) dijital araçları ve yapay zekâyı da kullanarak kişi ve kuruluşlara davranış ve eylemlerine göre puanlar veren kapsamlı bir değerlendirme/gözetim yöntemidir. SKS, toplumsal davranış, gözetim ve mahremiyet üzerindeki potansiyel etkileri nedeniyle çokça tartışılmaktadır. Bu çalışmada, SKS'nin anlamı, amacı ve işleyişi ortaya konmuş, sistemin üstünlük, sınırlılık ve riskleriyle eğitime ve eğitim yönetimine olası etkileri tartışılmıştır. Çalışma alanyazın taramasına dayalı derleme niteliğinde gerçekleştirilmiştir. SKS, okulda iyileştirme alanlarının belirlenmesinde, okul gelişimi için destek ve kaynaklar sağlanmasında, öğretmenlerin ve öğrencilerin daha objektif değerlendirilmesinde, eğitim yönetimindeki uygulamaların şeffaf, hesapverebilir olmasında, öğrencilerin ek desteğe veya kaynaklara ihtiyaç duyduğu alanların belirlenmesinde ve okula kaynak tahsisinin iyileştirilmesinde eğitim ve okul yönetimine faydalar sağlayabilir. SKS kamu ve eğitim yönetiminde kullanımının önemli riskleri bulunmaktadır. SKS'nin eğitim ve okul yönetiminde kullanımı; öğrenci ve eğitim paydaşlarının toplanan verilerinin mahremiyetinin korunamaması ve etik dışı kullanılması, izlenme korkusuyla öğretmen ve öğrenci arasındaki açık iletişimin bozulması, belirli öğrenci gruplarının haksız yere cezalandırılması, mevcut güç yapıları ile hiyerarşileri daha da güçlendirmesi ve puanı düşük olan öğrencilerin damgalanması gibi riskleri barındırmaktadır.</p> <p>Anahtar Sözcükler: Büyük veri, dijital gözetim, mahremiyet, sosyal kredi sistemi, sosyal kredi sistemi ve okul yönetimi, sosyal kredi sistemi ve eğitim yönetimi.</p>
Kabul Tarihi: 25.10.2023	
Basım Tarihi: 29.12.2023	
doi: 10.53629/sakaefd.1348301	Makale Türü: Sistematik Derleme

*Prof. Dr., Kafkas Üniversitesi Dede Korkut Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Kars-Türkiye, murattasdan@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8675-6068

Kaynakça Gösterimi: Taşdan M. (2023). Sosyal Kredi Sisteminin Eğitim ve Okul Yönetimine Yansımaları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 166-176. doi: 10.53629/sakaefd.1348301

Citation Information: Taşdan M. (2023). Reflections of the Social Credit System on Education and School Management. *Sakarya University Journal of Education Faculty*, 23(2), 166-176. doi: 10.53629/sakaefd.1348301

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International License.

Reflections of the Social Credit System on Education and School Management

Article Information	ABSTRACT
<p><i>Received:</i> 22.08.2023</p> <p><i>Accepted:</i> 25.10.2023</p> <p><i>Published:</i> 29.12.2023</p>	<p>The social credit system, which came to the fore with the applications in China, is a comprehensive evaluation/surveillance method that uses digital tools and artificial intelligence to score individuals and organizations according to their behavior and actions. The social credit system is widely debated for its potential effects on social behavior, surveillance, and privacy. In this study, the meaning, purpose and functioning of the social credit system were revealed, and the advantages, limitations and risks of the system and its possible effects on education and educational administration were discussed. The study was carried out as a compilation based on literature review. SKS can provide benefits to education administrations in identifying areas for improvement at school, providing support and resources for school improvement, evaluating teachers and students more objectively, making educational administration practices transparent and accountable, identifying areas where students need additional support or resources, and improving resource allocation to the school. The use of SCS in public and educational administration has significant risks. Use of social credit system in education and school management; There are risks such as failure to protect the privacy and unethical use of the collected data of students and education stakeholders, disruption of open communication between teacher and student for fear of being monitored, unfair punishment of certain student groups, further strengthening of existing power structures and hierarchies, and stigmatization of students with low scores.</p> <p>Keywords: Big data, digital surveillance, privacy, social credit system, social credit system and school administration, social credit system and education administration</p>
doi: 10.53629/sakaefd.1348301	Article Type: Systematic Review

1. GİRİŞ

Çin'deki uygulamalarla bilim dünyasında ve toplumsal yaşamın birçok alanında gündeme gelen “sosyal kredi sistemi” (SKS) kamu yönetimi de dâhil olmak üzere birçok alanda olası uygulamaları nedeniyle sosyolojik, psikolojik ve yönetsel boyutlarıyla çokça tartışılan çetrefilli bir olgudur. Bu çalışmada, SKS'nin ne olduğu ve tarihsel süreci, SKS'nin olası kullanım alanları ve uygulanmasında ortaya çıkabilecek riskler, eğitimde ve eğitim yönetiminde SKS'ni kullanmanın potansiyel faydaları ve sınırlılıkları alanyazın taramasıyla ele alınmıştır.

1.1. Sosyal Kredi Sistemi Kavramı ve Tarihsel Süreci

Bilgi toplumundan önce “bilgi”, büyük veriden önce “veri”, sosyal krediden önce “kredi” kavramları farklı anlamlara sahipti (Sewell, 2005). Yeni bilgi teknolojilerinin birçok ülkede yaygınlaşmasıyla devlet kurumları ve şirketler, kişisel verilere dayanarak vatandaşların güvenini, itibarını ve davranışlarını değerlendirmeye başlamışlardır. Bu değerlendirmelerin Çin'deki adına “sosyal kredi” denir (Hou ve Fu, 2022). Çin SKS, Çin'deki bireylerin, şirketlerin ve hükümet aktörlerinin güvenilirliğini değerlendirmek için her şeyi kapsayan bir sistem olmayı hedeflemektedir. Bugüne kadar, her bireyin güvenilirliğini değerlendiren tek bir birleşik “sosyal kredi puanı” yoktu, bunun yerine bireyler, devlet kurumları, belediyeler ve yerel yönetimler tarafından tutulan bir dizi farklı derecelendirmeler bulunmaktaydı (Yu vd., 2015). Bir başka ifadeyle SKS, kişi ve kuruluşlara davranış ve eylemlerine göre puanlar veren kapsamlı bir değerlendirme yöntemidir (Creemers, 2018). SKS'nde puan ataması için belirli ölçütler değişiklik gösterebilse de genel amaç sosyal güveni, sorumluluğu ve hesap verebilirliği teşvik etmektir (Ohlberg dv., 2017). SKS'ini kullanan yöneticiler yapay zekâ ve büyük veri gibi ileri teknolojilerden topladıkları verileri analiz etmeye odaklanmaktadır (Botsman, 2017a).

SKS, kamu yönetimi alanına yeni girmiş gibi görünse de, SKS'nin kökleri Çinli yöneticilerin imparatorluk döneminde yetkililer ve vatandaşlar hakkında tuttukları personel arşivlerine yani Dang'an (personel dosyası) sistemine kadar uzanmaktadır (Sewell, 2005). Çin'in personel arşiv sisteminin Batı Zhou Hanedanlığına (MÖ 1045-771) kadar dayandığını ifade edilmektedir (Li ve Wang (1990). Mao döneminde yeniden benimsenen Dang'an sistemi, işe alım ve işe yerleştirme dâhil olmak üzere klasik insan kaynakları yönetimi anlayışının daha genişletilmiş hali olarak kullanılmıştır (Jiang, 2020). 1966 yılında Mao'nun yaptığı kültür devriminde, Çin Halkının uyması gereken kurallar uygulanmaya başlanmıştır. Bu kurallar iş hayatı, eğitim, kılık-kıyafet gibi hayatın birçok alanını kapsamaktaydı. Belirlenen kurallarla halk kontrol altına alınmaya çalışılıyor, uymayanlara yaptırımlar uygulanıyordu. Halk kurallar aracılığı ile gözetim altında tutulmaya çalışılıyordu (Topcu, 2020). SKS, sürekli genişleyen alan sayısı ile Çin'in ekonomik ve sosyal sorunlarına “her derde deva çözüm” olarak görülen bir hale

gelmiştir (Ohlberg vd., 2017, 2). SKS Çin’de ekonomiden politikaya, eğitimden kamu yönetimine kadar yaşamın birçok alanında genişletilmesi çalışmaları 2014 yılında başlatılmıştır. 2019’da, Çin’deki en yetkili internet sağlayıcı kurum olan Çin Siber Uzay İdaresi (CAC), “sosyal krediyi” genişleten çevrimiçi bilgi ve konuşmayı kapsayacak yeni bir yasa taslağının hazırlanmasında öncülük etmiştir (Credit China, 2019).

Kamu yönetiminde büyük verinin bir kaynak olarak kullanımı giderek artmaktadır. 2019 yılı itibarıyla dünya genelinde büyük verinin pazar payı 26 milyar doları geçmiştir (CAICT, 2017). SKS’nin kamu yönetiminde ve diğer birçok alanda kullanımı yapay zekâ teknolojilerinin ve büyük verinin ortaya çıkmasıyla ilişkili olduğu söylenebilir. Çin’de hükümetler uzun yıllardır Çin halkının kurallara uygun davranışlarını teşviki için büyük veri ve büyük veriye dayalı uygulamaları çevre sorunlarının izlenmesinde ve çözülmesinde, kamu yönetiminde izleme ve değerlendirme için kullanılmaktadır. Çin tarafından uygulanan SKS’nin distopik bir geleceğe mi yoksa sivil erdemi geliştirme mi öncülük ettiği ya da diğer bir deyişle bir dijital diktatörlük mü yoksa dijital bir cumhuriyet mi olduğu tartışmaları sıklıkla gündeme gelmektedir (Orgad ve Reijers, 2019). Büyük veriye dayalı gözetim, geleneksel gözetimden farklıdır. Büyük veride devlet kurumlarıyla birlikte, özel sektöre ait kurumlar da veri toplayabilmektedirler. Geleneksel denetim ve gözetim araçları, belli nesne ve bilgilere odaklanırken (Lyon, 2007), büyük veriye dayalı yapılan gözetimlerde çok genel, herkesi ve çok fazla şeyi izleyebilme olanağı bulunmaktadır (Andrejevic ve Gates, 2014, 190). Yeni kamu yönetimi uygulamalarında, bir kredi derecelendirme kuruluşunun veya bir kamu denetleme makamının verileri (birden fazla kaynaktan) topladığı, nispeten merkezi veri toplama ve analizine dayalı yaygın bir eğilim vardır (Mac Síthigh ve Siems, 2019).

SKS özünde, toplumdaki olumlu davranışları teşvik etmek ve olumsuz davranışları caydırmak amacıyla, bireylerin davranış ve eylemlerine dayalı olarak bir sosyal kredi puanı atanmasını ifade eder. SKS, bireyleri davranış ve eylemlerine göre izlemek, değerlendirmek ve puan vermek için tasarlanmış bir mekanizmadır (Creemers, 2018). Bu puan sosyal güvenilirliğin bir ölçüsü olarak görülmektedir. Sistemde yüksek puanlar daha olumlu davranışları, düşük puanlar ise olumsuz davranışları ifade eder. Sistem, mali sorumluluk, yasalara ve düzenlemelere bağlılık, toplum yanlısı faaliyetlerde bulunma gibi olumlu eylemleri teşvik ederken, mali suç, suç işleme ve anti-sosyal faaliyetler gibi olumsuz eylemleri de caydırmayı amaçlamaktadır (Botsman, 2017a).

SKS, Çin hükümetinin tüm vatandaşlarını gözetlediği ve Çin’de vatandaşların, kurum ve kuruluşların buna göre “sosyal kredi puanlarının” olduğu, modern bir distopyayı akıllara getirmektedir (Kıldış, 2019). SKS ile toplanan veriler, bir kişinin finansal işlemlerini, çevrimiçi davranışlarını, sosyal etkileşimlerine ilişkin bilgilerini içerebilir. SKS’nin dört ana alana odaklanacağı ifade edilmektedir. Bunlar; devlet işlerinde dürüstlük, ticari bütünlük, toplumsal bütünlük ve yargı güvenilirliğidir. Amaç, "dürüstlük bilincini ve toplum içindeki güvenilirlik düzeyini artırmaktır" (China Copyright ve Media, 2014). SKS, kullanılan puanın hesaplanma biçimine göre sistemler arasında farklılık göstermekle birlikte genel olarak finansal davranış, sosyal etkileşimler ve diğer veriler dâhil olmak üzere bir dizi faktörü kapsamaktadır. SKS’nin amacı, puanı yüksek olanların belirli hizmetlere kolay erişimi sağlayarak ödüllendirmek, puanı düşük olanların ise bu hizmetlerden yararlanmasını sınırlandırmaktır. Sistemde ödül ve ceza mekanizmasıyla olumlu davranışları teşvik etmek esastır. Alanyazında SKS’nin niçin kullanıldığı ve gerekliliği şöyle ifade edilmektedir:

1. SKS’yle, olumlu davranış sergileyenleri ödüllendirerek ve olumsuz davranışlarda bulunanları cezalandırarak toplumsal güven ve işbirliğini geliştirmek amaçlanmaktadır (Ohlberg, Ahmed ve Lang, 2017). SKS’i teşvikler ve caydırıcılar sağlayarak, bireyleri, sorumlu davranmaya, başkalarıyla işbirliği yapmaya ve toplumun genel refahına katkıda bulunmaya teşvik etmektedir (Daum, 2017).
2. SKS’nin bir diğer amacı da toplumda hesap verebilirliği ve şeffaflığı artırmaktır. Sistem, bireysel davranışları izleyerek ve insanları eylemlerinden sorumlu tutarak sorumluluk ve açıklık kültürü geliştirmeyi amaçlamaktadır (Creemers, 2018).
3. SKS, mali suçlar, yolsuzluk ve suç davranışı gibi belirli sosyal konuları ele almak için de kullanılabilir. Sistem, bireylere atadığı sosyal kredi puanlarıyla, toplumun genel istikrarına ve refahına katkıda bulunarak sorunlu davranışları belirlemeye ve ele almaya yardımcı olmaktadır (Botsman, 2017a).

Çin yoğun eleştirilere rağmen, SKS’ini uygulamaya devam etmekte ve sistemin alanını daha da genişletmektedir. Çin yönetimleri, SKS ile Çin’deki her yerde, adeta her şeyin ve herkesin izlendiği, vatandaşlarının iyi ve kötü olduğuna bizzat hükümet tarafından karar verildiği dijital ve totaliter bir sistem kurmuşlardır. Bu sistem 18. yüzyılın sonunda Bentham’ın “Panopticon” adını verdiği sistem ile benzerlikler göstermektedir. Bentham’ın

Panopticon sistemi bir tür hapisaneye benzetilebilir, bu hapisanede birden fazla kattan oluşan hücreler bulunmaktadır ve bu hücreler merkezi bir kuleyi çevrelemektedir. Merkez kulede bulunan bekçi, hücrelerdeki mahkûmları görmek için kuledeki büyük lambayı kullanmakta ancak hücredekiler bekçiyi görememektedir. Bu nedenle hücredekiler daima gözlem altında oldukları ihtimaliyle yaşamaktadırlar (Mecmula, 2015). Çin yönetimi SKS ile bu tasarımın 21.yüzyıl versiyonunu ülke çapında uygulamaktadır (Kıldış, 2019).

1.2. Sosyal Kredi Sisteminin İşleyişi

Dijital dünyada kamu yöneticileri, kolay yönetim için verilerle ilgilenmekte ve yönetim süreçlerinde veriyi kullanmaktadırlar. Yöneticiler için özellikle elde edilen verilere dayalı karar vermek ayrı bir üstünlük sağlamaktadır. Dünya 21. yüzyılda dijital olarak yeniden tasarlanırken, Çin'in bu tasarımda öncü ve model olacağı görülmektedir. Bu nedenlerdir ki Çin'deki dijital uygulamalar dünyadaki diğer toplumlar ve yönetimler tarafından dikkatlice takip edilmektedir. Çin hükümeti tarafından uygulanan ve dünyadaki diğer ülkelerde takip edilen SKS, finansal işlemler, çevrimiçi etkinlikler ve sosyal etkileşimler da dâhil olmak üzere yaşamın birçok alanında vatandaşların davranışları hakkında veri toplamak ve bu verileri her bireye bir sosyal kredi puanı atamak için kullanmak üzere sistemi tasarlanmıştır (Creemers, 2018). SKS'de değerlendirmeler sonucunda verilen puan, bireyin kredi, istihdam ve seyahat gibi çeşitli hizmetlere erişimini etkileyebilmektedir. Sistem içerisinde daha yüksek puan alan bireylere daha fazla ayrıcalık sağlanmakta ve daha düşük puan alan bireyler ise kısıtlamalarla karşılaşabilmektedirler (Ohlberg vd., 2017).

SKS'ne göre bireyler davranışlarının bir sonucu olarak, sistemin işleyişine göre puanlar kazanmakta ya da puanlar kaybetmektedirler. Bu puanlama hükümet tarafından kontrol edilen kamera kayıtlarına ve yapay zekâ teknolojilerine göre yapılmaktadır. Kamera kayıtlarına yapılan değerlendirmelerde gönüllü olarak sosyal sorumluluk projelerinde görev alanlar, kan bağışısı yapanlar olumlu puanlar alıp ödüllendirilirken, sigara kullanılmayan alanda sigara içerenler, asılsız haber paylaşılanlar ve trafik kurallarına uymayanlar olumsuz puan verilerek cezalandırılmaktadırlar. Bireylere puanlar verilirken, vatandaşların cep telefonları ve sosyal medya hesapları kullanılabilir. Puanı düşük olan bireyler hükümet tarafından kara listeye alınmakta ve birçok hizmeti alması sınırlandırılmaktadır. Puanı düşük olan vatandaşın interneti yavaşlatılabilir, istediği iyi okullara kaydı yapılmayabilir, istediği her işe başvuru yapamayabilir, lüks otellerde istese de konaklayamayabilir, internet alış-verişleri sınırlandırılabilir, sahip olduğu evcil hayvanının sahip olma hakkını kaybedebilir. Üstelik bu yaptırımlardan sadece bireyin kendisi değil, çocukları da olumsuz etkilenebilir (Cockburn, 2018).

Herhangi bir vatandaş, eğer sosyal kredi puanı düşük ise yolculuk için bilet alamamaktadır. Çin'de 2017 yılının Mayıs ayı itibarıyla düşük sosyal kredi puanı sebebiyle 11.14 milyon kişi uçak, 4.25 milyon kişinin ise hızlı-tren bileti alamadıkları saptanmıştır. Bu yaptırımlar bizzat hükümet tarafından uygulanmaktadır. Bu rakamlara ek olarak yaklaşık 3 milyon kişinin de ayrıcalıklı uçak bileti alması yasaklanmıştır (Chan, 2018). Uygulamanın bir gereği olarak iyi puana sahip bireyler de sistemde çeşitli ayrıcalıklara sahip olmaktadır. Sosyal kredi puanı yüksek olan birisi, havaalanından beklemeden hızlı güvenlikten geçebilir, depozitosuz araba ve bisiklet kiralayabilir, daha kolay banka kredisi çekebilir, bürokratik işleri daha hızlı ve kolay gerçekleşir. Çünkü bu kişi Çin hükümeti tarafından örnek vatandaş olarak görülmektedir (Cockburn, 2018).

1.3. Sosyal Kredi Sistemi Diğer Ülkeler İçin Model Olabilir mi?

Çin'deki SKS, diğer ülkelerin kamu yöneticilerine, davranışsal standartların nasıl belirlenebileceği ve veri tabanlı mekanizmaların yönetime nasıl entegre edilebileceği konusunda etkili bir model sunmaktadır (Shahin ve Zheng, 2020). Çin'in SKS, rejimin sadık bir yurttaş yetiştirmek için uzun süredir devam eden çabalarının bir parçası olarak vatandaşlık davranışlarını güvenilir ve güvenilmez kategorilere ayıran bir yönetim aracı olarak incelenebilir. Aslında bu sistemde devlet "kötü" (güvenilmez) vatandaşları, mali ve mesleki suiistimal de dâhil olmak üzere çok çeşitli davranışlarda bulunan kişiler olarak ifşa etmektedir. Eşzamanlı olarak devlet, rejime sadakatini alenen sergileyen "iyi" (güvenilir) vatandaşlar oluşturmak ve yetiştirmek için de sistemi kullanır (Hou ve Fu, 2022).

Alanyazın incelendiğinde SKS'ne benzer uygulamaların farklı ülkelerde çeşitli uygulama biçimleriyle ortaya çıktığı görülmektedir. SKS benzeri uygulamaların sadece uzak doğuda ve Asya'da değil, batı ülkelerinde de olduğu görülmektedir. Ancak Çin'deki SKS Batı'da kullanılan kredi puanlama sistemleriyle benzetilse de, önemli farklılıkları bulunmaktadır. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nde kredi puanlaması özel şirketler tarafından yapılırken, Çin'de SKS hükümet tarafından puanlanmaktadır. ABD'de kredi puanları, kredilerin, kredi kartlarının

veya kredi itibarının belirlenmesi gibi öncelikle finansal amaçlar için kullanılırken, Çin'deki SKS, sosyal davranış, siyasi görüşler ve hatta çevrimiçi etkinlik dahil olmak üzere çok daha geniş bir alanı kapsamaktadır (Yu vd., 2015).

SKS'nin kullanılışı, onu uygulayan ülke veya kuruluşa göre farklılık göstermektedir. Örneğin Avustralya'da ülkenin en büyük göçmen gruplarından birisi olan Yeni Zelandalıların ülkeye girişinde onlara "özel kategori vizesi" ile Yeni Zelandalılar ülkede ömür boyu çalışabilmektedirler. Bu vize uygulamasının içinde tamamen yetkililerin takdirine bağlı olarak, Avustralya'da ikamet edenleri sınır dışı etmek için kullanılan bir "iyi karakter" testi bulunmaktadır. Uygulamanın SKS'nin anti-sosyal davranışa dayalı hareket özgürlüğünü etkileme biçimiyle benzerlikleri bulunmaktadır. Avustralya'da özel bir şirket 'güven puanını hesaplamak için sosyal medya verilerini kullanmaktadır. Darwin kentindeki belediye meclisi, insanların hareketlerini şehir merkezindeki cep telefonu verilerinden kaydeden bir teknolojiyi denemişlerdir. Kontrol merkezinde bir 'ping' alındığında, güvenlik kameraları kişiyi tanımlayabilir ve polise haber verilebilir. Bu uygulama bu yönüyle Çin SKS'nin kamera gözetimi yönleriyle benzerlikler göstermektedir (Yu vd., 2015).

Almanya'da da ev kiralamak, satın almak, ödünç almak veya krediyle mal almak için "Schufa" puanı gereklidir. Puanın detayları ticari gizlilik adına gizli tutulurken, düşük gelirli bir bölgede bulunmanın veya düşük puanlı komşulara sahip olmanın kredi alma olasılığını olumsuz etkileyebileceği ifade edilmektedir (Yu vd., 2015). Hindistan'ın 2009'da başlattığı ulusal biyometrik dijital kimlik programı "Aadhaar", 1,2 milyardan fazla kişinin parmak izleri, iris taramaları dâhil olmak üzere çeşitli biyografik ve demografik verilerini kayıt altına aldığı, vatandaşlarına dijital hizmetler sunmak için tasarlanan bir program olarak karşımıza çıkmaktadır. Hindistan'daki "Aadhaar" olarak bilinen uygulamanın da SKS'ne benzer bir uygulama olduğu kabul edilmektedir. Hindistan'daki bu program, her ikamet edene 12 haneli bir numara sağlar, parmak izleri ve iris taramaları dâhil olmak üzere ülkeye giren kişinin demografik ve biyometrik verilerini kaydeder. Program 2009 yılında gönüllü bir sistem olarak başlamıştır, ancak şu anda nüfusun yüzde 99'unu kapsamaktadır. Bu uygulamayı kolluk kuvvetleri ve ticari şirketlerin kullanması yasa dışı erişim hakkında tartışmaları da gündeme getirmiştir Programın uygulanmaya başladığı dönemde verilerin toplanması, işlenmesi ve kaydedilmesine ilişkin gönüllülük esasına dayanan bir yaklaşım izlense de nüfusun %99'unu kapsayan bir büyüklüğe ulaşmıştır. Ancak, bu program kişisel verilerin gizliliği ve güvenliği konusunda endişeler yarattığı için tartışmalıdır. 2018 yılında Hindistan Anayasa Mahkemesi tarafından, programın tüm vatandaşlara zorunlu olamayacağına karar verilmiştir (Misra, 2019).

Bazı ülkelerde şirketler, müşterilerini veya çalışanlarını değerlendirmek için kendi sistemlerini geliştirmişlerdir. Örneğin, Uber ve Airbnb gibi şirketler, hizmetlere erişimlerini ve platformdaki genel itibarlarını etkileyen davranışlarına göre kullanıcılara derecelendirmeler sunmaktadırlar (Rosenblat ve Stark, 2016). Bu durumlarda sistem müşteri ilişkilerini geliştirmek, yönergelere bağlılığı teşvik etmek ve hizmet kalitesini artırmak için kullanılmaktadır. SKS ve benzeri uygulamaların, belirli toplumsal kaygıları azaltmak veya belirli hedeflere ulaşmak için uygulandığı ifade edilmektedir. Örneğin, bazı yerel yönetimler çöp atma, vergi kaçakçılığı veya çevresel düzenlemelere bağlılık gibi konuları ele almak için kredi sistemlerini kullanmıştır (Botsman, 2017a).

1.4. Sosyal Kredi Sisteminden Beklentiler ve Riskler

Çin hükümetinin SKS, özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde dijital gözetimin yayılma potansiyeli hakkında derin endişeler uyandırmaktadır (Kostka, 2019). Dijital araçlar yoluyla verilerin toplanması, bu verilerin işlenmesi ve verilerin kullanılması hakkında derin endişe bulunmaktadır. Bu endişelerin kaynağı olarak başta veri güvenliği ve mahremiyet sorunları gelmektedir. Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki teknolojiyle ilgilenen akademisyenler, politika yapıcılar ve yöneticiler, dijital olarak birbirine bağlı dünyanın nasıl olması gerektiği konusunda şiddetle fikir ayrılığı yaşamaktadırlar. SKS, yalnızca algoritmik kontrolü genişletmek için değil, aynı zamanda onu kısıtlamak için de karmaşık ve kapsamlı bir çabadır (Werbach, 2022). Büyük veri analitiğine katkıda bulunduğumuz veriler, devletin bizi yönetim, cezalandırma ve dışlama amaçlarıyla profillemeye ve sınıflandırmaya becerisini kolaylaştırmaktadır. Daha da endişe verici olan, yerel SKS programlarının, ortak şebeke yönetim sistemi gibi çeşitli gözetim projelerine giderek daha fazla bağlı olduğuna dair işaretlerdir (Kıldış, 2019). SKS'nin ortaya çıkardığı başka bir risk de puanı düşük olan kurum ve kişilerin kayıtlarının kamuoyuyla paylaşılmasıdır. Bireylerin sosyal kredi puanlarına iş başvurularında rahatlıkla erişilebilmektedir (Cockburn, 2018).

Çin hükümeti, SKS'nin kişisel bütünlüğü, ticari güvenilirliği ve sosyal uyumu desteklemeyi amaçladığını iddia etse de, birçok eleştirmen sistemin öncelikle hükümetin vatandaşları üzerindeki kontrolünü güçlendirmeye hizmet ettiğini savunmaktadır. SKS'nin özel sektördeki uygulaması kamu kurumlarından daha farklıdır. Olumsuz sosyal kredi puanına sahip olan kuruluşlar, kamuya bu puana itiraz etme şansları zordur. Aynı zamanda halk tarafından

puanı düşük olduğu için daha az tercih edilmekte ve işleri ekonomik olarak da zorlaşmaktadır (Lubman, 2016). İnsan deneyimini verilere dönüştürmek ve bu tür verileri kontrol etmek, siyasi gücün etkili bir şekilde kullanılması ve potansiyel olarak üstün güce ulaşılması için çok önemli hale gelmiştir (Werbach, 2022). Hayatın hemen hemen her alanında verilerle insan deneyimi, "davranışsal verilere dönüştürülecek ham madde" haline gelmektedir (Zuboff, 2019, 8). Teknolojik inovasyon ve yapay zekânın kullanımıyla birlikte bireylerin gözetimi ve mahremiyetin ihlali sorunu daha da yaygınlaşmaktadır. Bu durumun da bir sonucu olarak kamu ve özel alan arasındaki sınırlar iyice kaybolmakta, kamu özel alanın içine rahatlıkla girmektedir. 21.yüzyılda mahremiyet sorunsalının yoğunlaşmasında, binlerce yıldır gelişim halindeki fiziksel uygarlıkla ile henüz oluşum aşamasındaki sanal uygarlığın birbiri içerisindeki çatışması yer almaktadır (Çaycı ve Çaycı, 2017).

2. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

SKS, bireylerin eylemlerinden sorumlu tutulduğu ve bir bütün olarak toplumun yararına olacak şekilde davranmaya teşvik edildiği, daha güvenilir ve işbirlikçi bir toplumun oluşmasına katkı sunacağı iddiasıyla hükümetler veya özel kuruluşlar tarafından uygulanan bir sistemdir. SKS, bireylerin davranışlarına ilişkin büyük miktarda verinin toplanarak analiz edilmesini sağlayan yapay zekâ ve makine öğrenimi gibi gelişmiş veri analitiği teknolojilerinin kullanılmasıyla daha çok gündeme gelen ve kullanılmaya başlayan bir sistemdir. SKS ve benzeri uygulamalar, olası faydalarının yanı sıra ciddi riskleri olan, karmaşık ve tartışmalı uygulamalardır. SKS'nin bireyler, toplum ve yönetimler tarafından doğru anlaşılması için yararları ve zorlukları hakkında etraflı tartışmalar yapılmalıdır.

Dijitalleşmeyle birlikte genel olarak toplumda ve iş hayatında gözetim nasıl daha sofistike, nüfuz edici ve her yerde bulunur hale geldiyse, eğitim sisteminde de öğretmenlerin ve eğitim çalışmalarının gözetimi de aynı hale geldi. Dijital gözetim, ilk başta geleceği görebilen makinelerin bilim kurgu görüntülerini çağırırsa da, aslında gerçektir ve okulların uygulamalarına gömülmüştür. Hükümetler, veliler ve okul yöneticileri gelecekteki bu gözetlemenin olası riskleriyle ilgilenirken, dijital gözetim, sınav sonuçlarında, ebeveyn memnuniyetinde ve en önemlisi teftiş sonuçlarında okul liderleri için öncelik haline gelmiştir (Page, 2017).

Hem sınıf içinde hem de sınıf dışında öğrenci davranışlarını değerlendirmek için SKS veya benzeri bir uygulamalar kullanılmaktadır. Devam-devamsızlık, akademik performans ve okul kurallarına bağlılık gibi faktörlere dayalı puanlar atayarak, öğrencileri olumlu davranışlarda bulunmaya teşvik edebilir ve olumsuz eylemlerden caydırabilir (Ding, 2018). Bu, akademik sonuçların iyileştirilmesine, artan öğrenci sorumluluğuna ve daha olumlu bir okul iklimine yol açabilir. SKS, öğretmen performansını değerlendirmek ve iyileştirme alanlarını belirlemek için de kullanılabilir. Öğrenci sonuçları, sınıf yönetimi becerileri ve mesleki gelişim fırsatlarına katılım gibi faktörlere dayalı puanlar atayarak, bir SKS öğretmen etkililiğinin daha kapsamlı ve objektif bir değerlendirmesini sağlayabilir (Ingersoll vd., 2014).

Eğitim ve okul yönetimi uygulamalarını iyileştirmek için okul ve bölge düzeyinde bir SKS uygulanabilir. Okullara öğrenci sonuçları, finansal yönetim ve eğitim politikalarına bağlılık gibi faktörlere dayalı olarak puanlar atanır, bu puanlar aracılığıyla eğitim ve okul yönetiminde şeffaflık, hesap verebilirlik ve sürekli iyileştirme teşvik edilebilir (Brezicha vd., 2015). Örneğin, sosyal kredi puanı yüksek olan öğrencilere ders dışı etkinliklere katılma gibi belirli ayrıcalıklara erişim hakkı verilebilirken, daha düşük puanlara sahip olanlardan ek derslere veya davranış değiştirme programlarına katılmaları istenebilir. Benzer şekilde, sosyal kredi puanı yüksek olan öğretmenlere ve personele mesleki gelişim fırsatlarına veya diğer ödüllere erişim hakkı verilebilirken, daha düşük puanlara sahip olanlar performanslarını artırmak için ek denetime veya desteğe tabi tutulabilir. Ayrıca SKS, öğrenci başarısı, öğretmen etkinliği ve okul iklimi gibi faktörlere dayalı olarak okulların performansını değerlendirmek için kullanılabilir. Alanyazın incelendiğinde SKS'nin eğitim ve okul yönetiminde kullanımının bazı faydaları olduğu saptanmıştır. SKS'nin potansiyel üstünlükleri okula ve kullanım koşullarına göre farklılık göstermektedir (Creemers, 2018; Ohlberg vd., 2017; Daum, 2017 Botsman, 2017a):

1. SKS, öğrencilerde ve personelde olumlu davranışları teşvik etmek için fırsatlar sağlar. Olumlu davranış sergileyen öğrenci ve personele belirli ayrıcalıklar tanıyarak teşvik edilirler.
2. SKS, öğrencilerde ve personelde hesap verebilirlik duygusunu geliştirmek için yeni fırsatlar sunabilir. Bireyleri davranışlarından sorumlu tutarak ve sosyal kredi puanları hakkında düzenli geri bildirim sağlayarak, öğrencilerin ve çalışanların davranışlarını sahiplenmeye ve gerektiğinde olumlu değişiklikler yapmaya teşvik edilir.

3. SKS, öğrencilerin ek desteğe veya kaynaklara ihtiyaç duyduğu alanları belirleyerek, onların başarılı olmaları için ihtiyaç duydukları kaynaklara erişmelerini sağlamaya yardımcı olabilir.
4. SKS, okul yöneticileri, öğretmenler ve öğrenciler arasındaki iletişim ve işbirliğini geliştirme fırsatı sağlayabilir. Sosyal kredi puanları hakkında düzenli geri bildirim sağlayarak, öğrenci sonuçlarını iyileştirmek ve olumlu davranışları teşvik etmek için birbirleriyle iletişim kurmaya ve işbirliği yapmaya teşvik edilir.
5. SKS, eğitim yönetiminde planlama ve kaynak tahsisinin iyileştirilmesi için bir fırsat sunmaktadır. Okul yöneticileri, öğrenci davranışı ve performansı hakkında veri toplayarak kaynakları daha iyi tahsis edebilir ve öğrencilerinin ihtiyaçlarına göre uyarlanmış planlar geliştirebilir.

Yukarıda ifade edilen faydalarına ek olarak SKS, okulda iyileştirme alanlarının belirlenmesine yardımcı olabilir, okul gelişimi için destek ve kaynaklar sağlayabilir (Ding, 2018), öğretmenlerin ve öğrencilerin daha objektif değerlendirilmelerine olumlu etki edebilir (Ingersoll vd., 2014), eğitim yönetiminde şeffaflık, hesap verebilirlik ve sürekli iyileştirme için faydalar sağlayabilir (Brezicha vd., 2015). SKS'ni kullanımının yukarıda ifade edilen üstünlükleri yanında, eğitim ve okul yönetiminde kullanımında göz önünde bulundurulması gereken sınırlılıkları ve önemli riskleri de bulunmaktadır. Bu sınırlılık ve riskler şunlardır (Creemers, 2018; Ohlberg, Ahmed ve Lang, 2017; Daum, 201; Botsman, 2017b; Shahin ve Zheng, 2020):

1. SKS'yle ilgili ana endişelerden biri, kişisel verilerin toplanması ve kullanılmasından kaynaklanabilecek potansiyel mahremiyet ihlalleridir. Eğitim yönetimi bağlamında, öğrencilerin davranışları ve performansları hakkında toplanan veriler iyi korunmadığına ya da sızdırıldığında problemler olabilir. Bu sistemin kullanılması öğrencilerin mahremiyetini ihlal edebilir ve izlenme korkusu nedeniyle öğrenciler ve öğretmenler arasındaki açık iletişimi bile zayıflatabilir.
2. SKS puanlarını hesaplamak için kullanılan verilerde de yanlış potansiyeli vardır. Örneğin, kullanılan verilerin eksik veya yanlış olması, öğrencilerin davranış ve performanslarının adaletsiz veya yanlış değerlendirilmesine yol açabilir. Benzer şekilde, sistem çeşitlilik ve kapsayıcılık dikkate alınarak tasarlanmazsa, sistemin sınırlamaları nedeniyle belirli öğrenci grupları haksız yere cezalandırılabilir.
3. SKS'nin okul yöneticileri, öğretmenler veya verilere erişimi olan diğer paydaşlar tarafından etik dışı kullanılması riski vardır. Bu da öğrenciler için haksız ceza verilmesi gibi olumsuz sonuçlara yol açabilir. Bazı durumlarda, SKS eşitlik ve adaleti teşvik etmek yerine mevcut güç yapılarını ve hiyerarşileri güçlendirmek için kullanılabilir.
4. SKS, puanı düşük olan öğrencilerin damgalanmasına da yol açabilmektedir. Bu, zihinsel sağlıkları ve akademik performansları için olumsuz sonuçlara neden olabilir. Damgalama, öğrencilerin okul topluluğunun üyeleri olarak kabul edildiğini ve değer verildiğini hissetmelerini zorlaştırarak olumsuz bir okul kültürü de ortaya çıkarabilir.
5. SKS, yenilikçi ve bağımsız düşünme gibi davranışlar sistem tarafından ödüllendirilmeyeceğinden, öğrencileri yenilik yapmaktan veya bağımsız düşünmeye katılmaktan caydırabilir. Bu, 21. Yüzyılda başarı için temel beceriler olan yenilikçilik ve eleştirel düşünmede azalmaya yol açabilir.
6. SKS, öğrenmeden çok davranışa aşırı odaklanmaya yol açabilir. Bu, okulların akademik başarıya göre iyi davranışlara öncelik verdiği ancak potansiyel olarak genel eğitim kalitesine zarar verdiği bir duruma yol açabilir.

Yukarıdaki risklerin yanında SKS, eğitime erişim ve çıktılardaki mevcut eşitsizlikleri daha da artırma olasılığı bulunmaktadır (Ding, 2018). Ayrıca SKS'nin karmaşık insan davranışlarını ölçmek ve değerlendirmekle ilgili etik kaygıları vardır (Botsman, 2017b). Çin'de SKS olarak uygulanan ve dünyanın birçok ülkesinde farklı uygulama biçimleriyle ortaya çıkan bu dijital totaliter sistemin sonunun nereye varacağı tam olarak bilinmemektedir. Teknoloji ve özelinde de SKS tüm alanlarda olduğu gibi eğitim ve eğitim yönetimi alanında da fayda ve riskleri göz önüne alınarak kullanılmalı, teknolojik olan her şey iyidir anlayışıyla ele alınmamalıdır. Bu sistemin eğitime ve eğitim paydaşlarına etkileri iyi hesaplanmalıdır. Aksi takdirde oldukça fazla sorunu bulunan eğitim sistemi ve okullar çok büyük bir gözetim ve denetim probleminin içinde kendilerini bulabilirler. Hatta SKS sisteminin topluma ve diğer alanlara olan olumsuz etkileri konusunda kamuoyunu bilgilendirme ve farkındalığın sağlanmasında eğitimciler önyak olabilirler.

SKS'nin, eğitim sistemine entegre edilmesi, önemli sonuçlar doğurabilir. Bu durum, eğitim yöneticilerine daha fazla veri sunabilir ve eğitim kalitesini artırmak için yol gösterici olabilir. Bununla birlikte bu tür bir değerlendirme sistemi, öğretmenlerin ve okulların adaletli ve doğru bir şekilde değerlendirilmesini zorlaştırabilir. Bu uygulama, öğrencilerin sosyal, ekonomik ve kültürel arka planlarına dayalı olarak ayrımcılığa neden olabilir. Bu nedenle, bu

tür sistemlerin uygulanması sırasında eşitsizlikleri azaltmaya yönelik politikalar ve düzenlemeler önemlidir. Bu sistemlerin üstünlükleri ve riskleri dengeli bir şekilde değerlendirilmeli, özellikle öğrenci gizliliği, adalet ve eşitlik konularında hassas davranılmalıdır. Ayrıca, bu sistemlerin uygulanması ve kullanımıyla ilgili etik kaygılar ve toplumsal sonuçlar hakkında geniş bir tartışma ve farkındalık oluşturulmalıdır.

Dijitalleşme ve veri kullanımının her alanda artmasının da etkisiyle SKS ve benzeri uygulamaların önümüzdeki yıllarda daha da artacağı düşünülmektedir. SKS ve benzeri uygulamaların en çok etkileyeceği alanlar arasında kamu yönetimi ve eğitim yönetimi alanları da yer almaktadır. Eğitim yönetimi alanında SKS'ni kullanmanın olası fayda ve riskleri senaryolarla tartışılarak politika yapıcılar için öneriler geliştirilmelidir. Bu riskler konusunda eğitim ve okul yöneticileri bilgilendirilmelidir. Ayrıca SKS ve benzeri uygulamaların öğrenci, öğretmen, veli ve yöneticilerin davranışlarına ve okul ile eğitim yönetimine olası etkilerinin ortaya konulduğu çok yönlü nitel ve nicel araştırmalar gerçekleştirilmelidir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Bu çalışmanın yürütülmesi ve raporlanmasında hiçbir etik kuralı ihlal etmediğimi Committee on Publication Ethics kurallarına uyduğumu beyan ederim.

Çıkar Beyanı

Araştırmacı, araştırmayı hazırlanırken, alanyazın taranırken ve makalenin yazılması aşamalarında herhangi bir çıkar çatışması alanının bulunmadığını onaylamaktadır.

3. KAYNAKÇA

Andrejevic, M., & Gates, K. (2014). Big data surveillance: Introduction. *Surveillance & Society*, 12(2), 185-196.

Botsman, R. (2017a). Big data meets Big Brother as China moves to rate its citizens. Wired UK. <https://www.wired.co.uk/article/chinese-government-social-credit-score-privacy-invasion>

Botsman, R. (2017 b). Who Can You Trust? How Technology Brought Us Together – and Why It Could Drive Us Apart. Portfolio Penguin.

Brezicha, K., Bergmark, U., ve Mitra, D. (2015). One size fits all? The conditions for condition-free trust in education. *Journal of Educational Change*, 16(2), 213-229.

CAICT (China Academy of Information and Communications Technology). 2017. "Report of the Big Data Development in China (Zhongguo Dashuju Fazhan Diaocha Baogao)." *CAICT. China Academy of Information and Communications Technology*.

Chan, T.F.(2018) "China's social credit system has blocked people from taking 11 million flights and 4 million train trips", *Business Insider*, 21.03.2018, <https://www.businessinsider.com/china-social-credit-system-blocked-people-taking-flights-train-trips-2018-5>, (Erişim Tarihi: 21.12.2018).

Cheung, A. S., & Chen, Y. (2022). From Datafication to Data State: Making Sense of China's Social Credit System and Its Implications. *Law & Social Inquiry*, 47(4), 1137-1171.

China Copyright and Media. (2014). Planning outline for the construction of a social credit system (2014- 2020). <https://chinacopyrightandmedia.wordpress.com/2014/06/14/planning-outline-forthe-construction-of-a-social-credit-system-2014-2020/>

Cockburn, H. (2018). "China blacklists millions of people from booking flights as 'social credit' system introduced", *The Independent*, 22.11.2018, <https://www.independent.co.uk/news/world/asia/china-social-credit-system-flight-booking-blacklisted-beijing-points-a8646316.html>, (Erişim Tarihi: 21.12.2018).

- Credit, C. (2019). The honesty of the wind bathing neighbourhood Nantong Port Gate commends 20 “integrity residents. *Credit China Platform*.
- Creemers, R. (2018). China's Social Credit System: An Evolving Practice of Control. SSRN. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3175792>.
- Çaycı, A. E., & Çaycı, B. (2017). Dijital İletişim Çağında Teknolojinin Açığa Çıkardıkları: Gözetim Ve Mahremiyet. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İnif E-Dergi)*, 1(2), 157-169.
- Daum, J. (2017). China's social credit system: A misunderstood digital dystopia. *China Law Translate*. <https://www.chinalawtranslate.com/en/social-credit-dystopia/>
- Ding, S. (2018). Decoding the Chinese Social Credit System: The interplay between personal and social credit. *China Media Research*, 14(1), 78-84.
- Hou, R., & Fu, D. (2022). Sorting citizens: Governing via China's social credit system. *Governance*.
- Ingersoll, R. M., Merrill, L., & Stuckey, D. (2014). Seven trends: The transformation of the teaching force. CPRE Research Reports. https://repository.upenn.edu/cpre_researchreports/78
- Jiang, M. (2020). A brief prehistory of China's social credit system. *Communication and the Public*, 5(3-4), 93-98.
- Kostka, G ve Zhang, C (2018) Tightening the Grip: Environmental Governance under Xi Jinping. *Environmental Politics*, <https://doi.org/10.1080/09644016.2018.1491116>, forthcoming.
- Kostka, G. (2019). China's social credit systems and public opinion: Explaining high levels of approval. *New media & society*, 21(7), 1565-1593.
- Kıldış, H.P. (2019). Dijital Totalitarizm: Çin'in Sosyal Kredi Sistemi. <https://www.ankasam.org/dijital-totalitarizm-cinin-sosyal-kredi-sistemi/>
- Li. Q. & Wang, T. (1990). An inquiry into ancient Chinese personnel files. *Archives Science Bulletin*, 5, 43-46.
- Lubman, S. (2016). “China's ‘Social Credit’ System: Turning Big Data Into Mass Surveillance”, *The Wall Street Journal*, 21.12.2016, <https://blogs.wsj.com/chinarealtime/2016/12/21/chinas-social-credit-system-turning-big-data-into-mass-surveillance/>
- Lyon, D. (2007). *Surveillance Studies: An Overview*. Cambridge: Polity Press
- Mac Síthigh, D., ve Siems, M. (2019). The Chinese social credit system: A model for other countries?. *The Modern Law Review*, 82(6), 1034-1071.
- McMullan, T. (2015) “What does the panopticon mean in the age of digital surveillance?”, *The Guardian*, 23.07.2015, <https://www.theguardian.com/technology/2015/jul/23/panopticon-digital-surveillance-jeremy-bentham>
- Misra, P. (2019). Lessons from Aadhaar: Analog aspects of digital governance shouldn't be overlooked. *Pathways for Prosperity Commission Background Paper Series*, (19), 34.
- Ohlberg, M., Ahmed, S., & Lang, B. (2017). Central planning, local experiments: The complex implementation of China's Social Credit System. *MERICs China Monitor*. <https://www.merics.org/en/china-monitor/central-planning-local-experiments>
- Orgad, L., & Reijers, W. (2019). A Dystopian Future? The Rise of Social Credit Systems. *The Rise of Social Credit Systems (November 1, 2019)*. *Robert Schuman Centre for Advanced Studies Research Paper No. RSCAS, 94*.
- Page, D. (2017). The surveillance of teachers and the simulation of teaching. *Journal of Education Policy*, 32(1), 1-13.

- Rosenblat, A., & Stark, L. (2016). Algorithmic Labor and Information Asymmetries: A Case Study of Uber's Drivers. *International Journal of Communication*, 10, 3758–3784.
- Sewell, W. H. (2005). *Logics of history*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Shahin, S., & Zheng, P. (2020). Big data and the illusion of choice: Comparing the evolution of India's aadhaar and China's social credit system as technosocial discourses. *Social Science Computer Review*, 38(1), 25-41.
- Shen, C. F. (2019). Social credit system in China. *City University of Hong Kong*.
- Sithigh, M. D., & Siems, M. (2019). The Chinese social credit system: A model for other countries?. *The Modern Law Review*, 82(6), 1034-1071.
- Topcu, N. (2020). Orwell'in 1984'ü Çin'de Gerçek Mi Oluyor? Sosyal Kredi Sisteminin Geçmişi, Bugünü ve Geleceği. *İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 684-695.
- Werbach, K.(2022). "Orwell That Ends Well? Social Credit as Regulation for the Algorithmic Age." *U. Ill. L. Rev.* (2022): 1417.
- Yu, L., Li, X., Tang, L., Zhang, Z., & Kou, G. (2015). Social credit: a comprehensive literature review. *Financial Innovation*, 1(1), 1-18.
- Zuboff, S. (2019, January). Surveillance capitalism and the challenge of collective action. In *New labor forum* (Vol. 28, No. 1, pp. 10-29). Sage CA: Los Angeles, CA: SAGE Publications.

4. EXTENDED ABSTRACT

The concept of the Social Credit System (SKS) has gained traction globally, becoming an area of focus in diverse sectors, including education. The SKS is essentially a system where individuals are held accountable for their actions, and society as a whole is encouraged to act in the collective interest. As governments and private entities consider its implementation, the conversation gravitates towards the potential of SKS in fostering a more reliable and collaborative society. At the intersection of advanced data analytic technologies such as artificial intelligence and machine learning, the SKS allows for the vast collection and analysis of data related to individual behaviors. The underlying principle of this system, both hailed for its potential benefits and critiqued for its complexities and controversies, is to leverage data for societal good.

With the advent of digitization, surveillance has seen exponential growth in its intricacies and pervasiveness in both societal and professional realms. The educational system is no exception to this trend. Surveillance, while reminiscent of science-fiction visions of futuristic machines, has increasingly embedded itself within the practices of schools. Governments, parents, and school administrators find themselves confronting the prospective risks of such surveillance, with its increasing significance in matters ranging from examination results to parent satisfaction and inspection outcomes.

SKS or similar systems are in use for assessing student behaviors both inside and outside the classroom. By assigning scores based on factors such as attendance, academic performance, and adherence to school rules, students can be encouraged to engage in positive behaviors and deterred from negative actions. The anticipated outcomes of this include improved academic results, increased student responsibility, and a more positive school climate. SKS can also be applied in assessing and identifying areas of improvement for teacher performance. Points assigned based on student outcomes, classroom management skills, and participation in professional development opportunities can offer a comprehensive and objective evaluation of teacher effectiveness.

For enhancing educational and school administration practices, an SKS can be implemented at both the school and district levels. Schools receive scores based on student outcomes, financial management, and adherence to educational policies. Such scores can facilitate transparency, accountability, and continuous improvement in education and school management. For instance, students with high social credit scores could gain access to extracurricular activities, while those with lower scores might be required to attend additional classes or behavior

modification programs. Similarly, teachers and staff with high scores may have access to professional development opportunities or other rewards, while those with lower scores might be subjected to additional oversight or support.

Literature reviews indicate discernible benefits from the use of SKS in education and school management. Potential advantages vary depending on the school and application conditions. These include promoting positive behaviors among students and staff, fostering a sense of accountability, pinpointing areas where students need additional support or resources, enhancing communication and collaboration among school administrators, teachers, and students, and improving planning and resource allocation in educational management.

However, the adoption of the SKS is not without significant challenges and risks. Chief among the concerns is the potential infringement of privacy due to the collection and use of personal data. In the context of educational management, poorly protected or leaked data on student behaviors and performance could have serious repercussions. There's also the potential for bias in the data used to calculate social credit scores. Similarly, there are risks associated with misuse of the system by school administrators, teachers, or other stakeholders with access to the data. Additionally, the system might deter innovative and independent thinking, given its reward system might not necessarily prioritize such behaviors. Overemphasis on behavior might also overshadow genuine learning.

In conclusion, while the Social Credit System promises various benefits in the educational sector, ranging from promoting positive behaviors to enhancing communication and improving resource allocation, its complexities and inherent risks cannot be overlooked. The challenges of privacy infringement, potential biases in data, and ethical concerns related to measuring complex human behaviors demand a thorough and careful assessment before widespread adoption in educational settings.